

Meddelandeblad

Nr 5/2025

Ny lag om fastställande av kön i vissa fall och Socialstyrelsens föreskrifter

Den 1 juli 2025 upphävs lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall (könstillhörighetslagen). Samtidigt träder den nya lagen (2024:238) om fastställande av kön i vissa fall och Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2025:9) om ansökan om fastställande av kön i vissa fall i kraft.

Den 1 juli 2025 träder även lagen (2024:237) om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen i kraft. Huvuddragen i den lagen redogörs för i ett separat meddelandeblad (meddelandeblad nr 6/2025).

I detta meddelandeblad redovisar Socialstyrelsen huvuddragen i den kommande lagen och föreskrifterna. Socialstyrelsen har också tagit fram ett kunskapsstöd som ska vara till hjälp i mötet mellan de yrkesverksamma som får utfärda intyg och de personer som behöver ett intyg, *Utfärda intyg för den som vill ändra juridiskt kön*. Detta meddelandeblad kommer inte redogöra för innehållet i kunskapsstödet. Kunskapsstödet går dock att ladda ner på [Socialstyrelsens webbplats](#).

Lagen om fastställande av kön i vissa fall

Kraven för fastställelse enligt den nya lagen

2 § lagen om fastställande av kön i vissa fall

En person som har fyllt 16 år ska efter ansökan få fastställt att personen har ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen om

1. personen är folkbokförd i Sverige, är svensk medborgare och har varit folkbokförd i Sverige eller är svensk medborgare och har ett samordningsnummer,
2. personen inte är registrerad partner,
3. det kön som framgår av folkbokföringen inte stämmer överens med personens upplevda könsidentitet, och
4. det kan antas att personen kommer att leva i denna könsidentitet under överskådlig tid.

För personer med intersexvariationer¹ under 16 år gäller andra krav. De framgår av 3 § lagen om fastställande av kön i vissa fall.

3 § lagen om fastställande av kön i vissa fall

Ett barn som är under 16 år och som har en medfödd avvikelse i könsutvecklingen ska efter ansökan få fastställt att barnet har ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen om

1. barnet är folkbokfört i Sverige,
2. en ändring är i enlighet med utvecklingen av barnets könsidentitet, och
3. det krävs med hänsyn till barnets bästa.

Det ska bli enklare att ändra juridiskt kön

Ett övergripande mål med den nya lagen är att förfarandet för att ändra det kön som framgår av folkbokföringen förenklas. En person som har fyllt 16 år ska få det kön som framgår av folkbokföringen ändrat efter en förenklad prövning som så långt som möjligt bygger på individens uppfattning om sig själv och individens självbestämmande.²

¹ Lagstiftaren använder begreppet *medfödd avvikelse i könsutvecklingen*, se 3 § lagen om fastställande av kön i vissa fall.

² Socialutskottets betänkande 2023/24:SoU22, Förbättrade möjligheter att ändra kön, s. 1 och 69.

Kriterierna för att få fastställt ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen har utformats utifrån det faktum att kriterierna inte ska ligga till grund för en medicinsk insats med de krav på grundlig medicinsk utredning och bedömning så som fallet är vid kirurgiska ingrepp i könsorganen. Prövningen ska vara förenklad jämfört med den enligt könstillhörighetslagen och bedömningen av förutsättningarna ska syfta till att endast de personer som har ett behov av att få fastställt ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen ska få det.³

I den nya lagen ställs det inte upp något krav på att en person sedan en lång tid ska ha upplevt att han eller hon tillhör det andra könet.⁴ Istället är kravet att det kan antas att personen kommer att leva i denna könsidentitet under överskådlig tid, vilket är ett framåtsyftande krav.

Processerna för juridisk fastställelse och kirurgi delas upp i två olika lagar

Enligt könstillhörighetslagen krävs det för att få tillstånd till de kirurgiska ingrepp som regleras i lagen att den sökande även uppfyller kraven för fastställelse av ändrad könstillhörighet. Den 1 juli 2025 träder lagen om fastställande av kön i vissa fall och lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen i kraft, vilket medför att processen för ändring av det kön som framgår av folkbokföringen och processen för vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen särskiljs.

Det krävs ett underlag från hälso- och sjukvården

Med den nya lagen följer en process som bygger på att ett beslut om att få fastställt ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen ska föregås av en förenklad utredning i hälso- och sjukvården, som ska vara mindre omfattande än den som görs i dag. Syftet med prövningen är att endast de personer som har ett behov av att få ändra det kön som framgår av folkbokföringen ska kunna göra det.⁵

Den förenklade utredningen i hälso- och sjukvården ska dokumenteras och sedan utgöra beslutsunderlag för Socialstyrelsen.⁶

³ Jfr 2023/24:SoU22, s. 84.

⁴ 2023/24:SoU22, s. 84 f.

⁵ Jfr 2023/24:SoU22, s. 83.

⁶ Jfr 2023/24:SoU22, s. 86 f.

Den som har fyllt 16 år kommer kunna ändra juridiskt kön

Enligt könstillhörighetslagen kan som huvudregel endast de som fyllt 18 år ansöka om att få det kön som framgår av folkbokföringen ändrat.⁷ Som framgår av den kommande lagen om fastställande av kön i vissa fall ska dock personer som fyllt 16 år kunna ändra det kön som framgår av folkbokföringen.⁸ I förarbetena till den kommande lagen förs det fram bl.a. att 16 år anses överensstämma med en tillräcklig förväntad mognad för att kunna fatta beslut om att ansöka om ändring av juridiskt kön.⁹

Ansökan som gäller personer under 18 år ska skickas in av vårdnadshavare

Om den som vill ansöka om juridiskt kön enligt den nya lagen har fyllt 16 år men är under 18 år så ska ansökan skickas in av den sökandes vårdnadshavare. För den som har två vårdnadshavare kommer ansökan som huvudregel behöva göras av båda vårdnadshavarna.¹⁰ En ansökan som avser ett barn som fyllt 16 år får inte göras utan barnets skriftliga samtycke. Detsamma gäller ansökan som avser en person med intersexvariation mellan 12 och 16 år.¹¹

Barns delaktighet

4 § lagen om fastställande av kön i vissa fall

Om ansökan avser ett barn, ska barnet få information och ges möjlighet att framföra sina åsikter.

Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

I lagen tydliggörs barns rätt till information och delaktighet. Bestämmelser om att barn har rätt att få anpassad information finns också bl.a. i patientlagen (2014:821).¹²

⁷ Se 1 § könstillhörighetslagen.

⁸ Se 2 § lagen om fastställande av kön i vissa fall.

⁹ Jfr 2023/24:SoU22, s. 88 f.

¹⁰ Se 6 kap. 13 § föräldrabalken.

¹¹ Se 6 § andra stycket lagen om fastställande av kön i vissa fall.

¹² Se exempelvis 3 kap. 1 och 6 §§ och 4 kap. 3 §.

Ickebinära

Enligt könstillhörighetslagen ska en person efter egen ansökan få fastställt att han eller hon har en annan könstillhörighet än den som framgår av folkbokföringen, om han eller hon sedan en lång tid upplever att *han eller hon tillhör det andra könet*.¹³ I den nya lagen formuleras motsvarande krav som att *det kön som framgår av folkbokföringen inte stämmer överens med personens upplevda könsidentitet*.¹⁴

Den nya lagen möjliggör därför för ickebinära att ansöka om ändring av juridiskt kön. Med ickebinära avses personer som identifierar sig som både man och kvinna, inget av det eller mellan eller bortom könsindelningen man och kvinna. Folkbokföringen innehåller dock endast två olika juridiska kön och alla svenska personnummer och samordningsnummer är antingen kvinnligt eller manligt kodade.¹⁵

Svenska medborgare bosatta utomlands

Enligt könstillhörighetslagen ställs det krav på att den som vill ändra juridiskt kön är folkbokförd i Sverige.¹⁶ Enligt den kommande lagen kommer det istället krävas att den som vill ändra juridiskt kön är folkbokförd i Sverige, eller är svensk medborgare som har varit folkbokförd i Sverige eller har ett samordningsnummer.¹⁷ Detta medför att även svenska medborgare som är bosatta utomlands kommer kunna ändra det kön som framgår av folkbokföringen.

Ansökningar som kommer in innan den 1 juli 2025 och tidigare meddelade beslut

Den 1 juli 2025 upphävs könstillhörighetslagen.¹⁸ Av övergångsbestämmelserna framgår att beslut och tillstånd enligt könstillhörighetslagen fortfarande gäller och att könstillhörighetslagen fortfarande gäller vid överklagande av sådana beslut. Av övergångsbestämmelserna framgår också att könstillhörighetslagen gäller för ärenden som påbörjas hos Socialstyrelsen före den 1 juli 2025. Ansökningar som ges in till Socialstyrelsen innan den 1 juli 2025 kommer därför att handläggas enligt könstillhörighetslagen på samma sätt som idag.

¹³ Se 1 § första stycket 1 könstillhörighetslagen.

¹⁴ Se 2 § lagen om fastställande av kön i vissa fall.

¹⁵ Jfr 2023/24:SoU22, s. 85.

¹⁶ Se 3 § könstillhörighetslagen.

¹⁷ Se 2 § lagen om fastställande av kön i vissa fall.

¹⁸ Se lagen (2024:239) om upphävande av lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall.

Socialstyrelsens föreskrifter

Hur ansökan ska göras och vad den ska innehålla

I en ansökan ska det anges om den avser fastställelse enligt 2 eller 3 § lagen om fastställande av kön i vissa fall.¹⁹ Ansökan ska undertecknas av den som ansökan avser, sökanden, eller vårdnadshavare om sökanden inte har fyllt 18 år.²⁰ Om sökanden har fyllt 12 år, men inte 18 år, ska det framgå om sökanden har lämnat sitt samtycke till ansökan. Samtycket ska bekräftas med sökandens underskrift.²¹ Tillsammans med en ansökan ska det ges in ett intyg som har utfärdats av hälso- och sjukvården.

Intyg för sökanden som fyllt 16 år

Av Socialstyrelsens föreskrifter framgår vilka yrkeskategorier som får utfärda det intyg som ska lämnas in tillsammans med ansökan. I 8–10 §§ regleras vad som gäller intyg som ska ges in tillsammans med en ansökan enligt 2 § lagen om fastställande av kön i vissa fall.

8 § HSLF-FS 2025:9

Intyget ska vara utfärdat i en verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller motsvarande utländsk lagstiftning av en

1. legitimerad läkare,
2. legitimerad psykolog,
3. legitimerad psykoterapeut, eller
4. legitimerad hälso- och sjukvårdskurator.

Av föreskrifterna framgår också vad som ska framgå av intyget. Ytterligare regler om utfärdande av intyg i hälso- och sjukvården finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2018:54) om att utfärda intyg i hälso- och sjukvården.

¹⁹ Se 2 § HSLF-FS 2025:9.

²⁰ Se 3 § HSLF-FS 2025:9.

²¹ Se 4 § HSLF-FS 2025:9.

9 § HSLF-FS 2025:9

Av intyget ska det framgå

1. om den hälso- och sjukvårdspersonal som utfärdar intyget, intygsutfärdaren, bedömer att det kön som framgår av folkbokföringen inte stämmer överens med sökandens upplevda könsidentitet,
2. om intygsutfärdaren bedömer att det kan antas att sökanden kommer att leva i den upplevda könsidentiteten under överskådlig tid, och
3. hur sökandens identitet har kontrollerats.

10 § HSLF-FS 2025:9

Intyget ska vara undertecknat av intygsutfärdaren.

Läkarintyg för de under 16 år

I 12–14 §§ regleras vad som gäller intyg som ska ges in tillsammans med en ansökan enligt 3 § lagen om fastställande av kön i vissa fall. Som nämns ovan omfattas bara personer under 16 år med intersexvariationer.

12 § HSLF-FS 2025:9

Läkarintyget ska vara utfärdat i en verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) av en legitimerad läkare.

Som framgår av förarbetena till lagen om fastställande av kön i vissa fall utgår processen från att beslutsunderlaget i dessa ärenden kommer från DSD-teamen. Med detta avses de vårdenheter som har tillstånd att utföra nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet tillstånd som påverkar könsutvecklingen (DSD).²²

-> **Läs mer** om [högspecialiserad vård vid DSD, tillstånd som påverkar könsutvecklingen](#)

²² Jfr 2023/24:SoU22, s. 15 ff.

13 § HSLF-FS 2025:9

Av läkarintyget ska det framgå

1. vilken diagnos som sökanden har,
2. varför en fastställelse att sökanden har ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen är i enlighet med utvecklingen av sökandens könsidentitet,
3. varför en ändring av det kön som framgår av folkbokföringen krävs med hänsyn till sökandens bästa, och
4. vilka överväganden som ligger till grund för intyget.

Om det finns uppgifter utöver de som framgår i 1–4 vilka läkaren bedömer kan vara av betydelse för Socialstyrelsens prövning, ska även de framgå av läkarintyget.

14 § HSLF-FS 2025:9

Läkarintyget ska vara undertecknat av intygsutfärdaren.